

Изази суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ на годину 4 ф.,
на по године 2 ф., на четврт
године 1 ф.За АУСТРО-УГАРСКУ, БОСНУ
и ХЕРЦЕГОВИНУ на годину 6
ф. на по године 3 ф. на четврт
године 1 ф. 50 новч.За све остале земље годишње
20 фран. у злату, на по године
10 фран., на четврт год. 5 фран.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

Л И С Т ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се поштомском
универзитетском библиотеци админис-
трацији „Глас Црног.“ на Цетиње,
или одговорним лицима поштом на
коју држи пошту; а коме је на-
ручице, може се претплатити
код г. Петра Радосављевића, књи-
жар, агента у Котору и Доњем
савезу уредништву. Рукписи се
не враћају.За оглас плаћа се: за
сваку ријеч иди за број од пет
цифара по 3 новчића за први
пут, а за сваки даљи пут по 2
новчића.

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВЈЕСТИ

— Њихова Височанства Књагиња Милева и Престолонашљедник Књаз Данило са својом пратњом повратили су се на Цетиње у најбољем здрављу. По главној улици био је изашао народ, до чека Њихова Височанства, а пред Двором су их дочекали државни великодостојници. Неке дипломатске мисије биле су истакле своје заставе у част доласка Њиховијех Височанстава.

— Царско-отоманско посланство на Цетињу ономадне је прославило дан доласка на престо Његовог Величанства Султана Абдул-Хамида по досадашњем обичају. Његова Преузвишеност г. Февзи паша, извапредни посланик и опуномоћени министар Његовог Величанства Султана у 11 сати почео је примати честитања. Од стране Његовог Височанства Књаза честитао је господић капетан стојеће војске Ђуровић а од стране Књажевске владе господић Нико Матановић, министар финансија, заменик нашег министра иностранијех дјела. У вечер је био у посланству велики објед, на ком су били наши министри и дипломатско тијело са госпођама, неки чланови великог суда и секретари Министарства Иностр. Дјела. По обједу је било коаре, на ком су били први секретари Министарства, преставници цетињске општине и још неке одличније особе. У исто вријеме била је приређена вечера свијема турским поданицима, који живе на Цетињу. Посланство и баншта му били су раскошно освијетљени. Пуштавани су ватромети, а војена музика свирала је пред посланством како за вријеме честитања, тако и у вечер за вријеме овога весеља, које је трајало до поноћа.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД

ЦЕТИЊЕ 22 августа

Има већ шест година, да је Јевропа остала изненађена посјетом француског бродовлаз у Кропштату, којом је приликом у Петерхофу први пут за свирала републиканска „Марсељеза“ у част француског адмирала Жервеа, и Цар је самодржац саслушао устајући на ноге. Иза тога је посјетило руско бродовлаз Тулон, и сва је Француска кликовала од радости како није од свога пораза г. 1870 и 71. Умрије велики Цар словенски Александар III, зачетник тих братских односа руско-француских, и нијела се Француска у црно завла као Русија за својим најљубљенијем Царем. Млади Цар самодржац иде у Париз са Царицом, и тијем први од великих монарха најсвећаније признаје републикански облик Француске, који су непријатељи Француске и Русије сматрали као неуклониву сметњу руско-француског савеза. Инак штампана тројнога завета није преставала све то сводити на пуге демонстрације, јер још није био званично проглашен руско-француски савез. Па је било и француских листова, заведенијех или потплаћенијех, који су с тога потицали у самој Француској непонјерење према аутократској Русији. Али посјета пресједника француске републике у Русији, која је стотимилони народ словенски радошћу испунила, лишила је и те посљедње наде све оне који су се

бојали руско-француског савеза. На растанку пресједника француске републике и сверуског Цара, из њиховијех уста Јевропа је чула да су руски и француски народ савезници. Петроградско „Н. Времја“ вели: „Већ од прошле јесени руско-француски савез имао је карактер свршеног чина, али од јуче-рашњег дана ступио је формално и официјално у област историје међународнијех односа великих држава, стојећи на стражу са два противу положена краја Јевропе и пружајући своју силу на службу *права и правде*. Већ никога неће смућавати формална недоказаност факта, који се довршио кроз шест година постепеног приближавања Русије и Француске. Све је постало просто и јасно и за најкорјелије скептике, и печат ћутања ударен је на уста непријатеља Русије и Француске, који су до посљедњег часа његовале злу раду наде. У Русији су већ одавна били тврдо увјерени, да се руско-француско пријатељство коначно слипо у облик *савеза*, и ако данас ликују сви прави Руси, томе је главни узрок, да ће оделе њихову увјерење дијелити сви добри Французи, које су се по каткад узнемиравали неки смутљиви парници врло сумњивог француског поријекла. Има још један узрок да искрено ликујемо ми и наши савезници Французи. Прошао је четврт вијека, да су се разносили изнад већ маљаксавајуће од неизмјерног оружја Јевропе одзивни познате фразе, да је *сила изнад права*, и сви су чекали, кад ће се у одговор на ту фразу, чути друга, да се *право мора ослонити на силу*. Осјећало се, нагађало се, да тај утјешни одговор може дати само Русија, која је увидјела онђе јевропску корист свог зближења са Француском. И ево одговор, који се очекивао и желимо, чуо се са висине руског престола.“

Ако се ико има радовати формално и официјално проглашеном руско-француском савезу, то смо на првом мјесту ми, који смо послје Русије вазда сматрали Француску најпоузданијем пријатељем наше боље будућности; али ми смо одавна били увјерени у савез руско-француски, јер су га све прилике у Јевропи налагале и у Русији и Француској. Чим су нас обрадовале здравце и поласку Пресједника француске републике из Русије, то је оно у *име чега се тај савез створио*. Пресједник француске републике рекао је, да савезне народе, руски и француски, руководе *цијелим идеји цивилизације, права и правде*. А руски је Цар још јаче одговорио, да су оба савезна народа *готови да свијем својим силама допринесу јевропском миру у духу права и правде*.

А гдје више пријети опасност миру него на Балкану, гдје владају тако неприродни односи? А на Балкану чије право и правца захтјева што брже помоћ силнијех више него српскога народа?

У то име пека је благословен руско-француски савез!

ДОЧЕК ПРЕСЈЕДНИКА ФРАНЦУСКЕ РЕПУБЛИКЕ У ПЕТРОГРАДУ.

Ескадра Француска, која је допратила г. Фор у Русију, стигла је у Кропштат 11 т. м. у јутро. Из јутра рано цео Петроград изашао му је на парабродима на сусрет. На ради Кропштата појавила се

права пловећа вјарош. У 9 сати видно се издалека брод „Амирал Поттио“, на ком је био високи гост. Руси брод „Росија“, на ком је био вице адмирал Тиртов и међу официјерима Велики Књаз Кирил Владимировић, био је пред рускијем бродовима. Приближивши се, „Поттио“ је стао поздрављати из топова. У 10 сати стигао је из Петерхова царски јакт „Александрија“, на ком је био Цар Никола у пратњи генерал-адмирала Велики Књаз Алексеа Александровића, министар иностранијех дјела гроф Муравјев, ратни министар Тиртов, француски посланик гроф Монтебело, и царева свита. Према ратном гавану званично и приватни параброди стали су у ред, подижући праву шуму исквићу заставама. Кад је присио величанствени „Поттио“, са царског јакта „Штандарта“ стао је глумити поздрав. На рускијем бродовима мари су стали по катаркама. Разлијегало се громовито „ура“. Отсукуда се подижу звуци „Марсељезе“. Народ маше клобуцима и марамима. Пресједник Фор у фраку, лентом св. Андрије, стојао је на мосту отпоздрављајући, клањајући се. Кад се „Поттио“ зауставио, с „Александрије“ је пошао генерал-адмирал Алексеа Александровић са великом пратњом да прихвати високог госта. Кад је г. Фор кренуо са свога брода, окружили су га баркаде с рускијех ратнијех бродова, пуше официри, и клањање најодушевљеније „Ура“ разлијегало се по свој ради. Г. Фор узимао је на „Александрију“ клобуком у руци, а Цар га је дочекао на степенцима, гдје су се срдечно руковали и два пута пољубили. Тада је отпочела поља из топова са свијех бродова, и са свијех тврђава.

Одма за тим „Александрија“ је кренула пут Петерхофа, у пратњи два царска јакта „Срјело“ и „Марјен“. Тада су се стотине параброда просули по ради, и по њи мимо францускијех бродова, и рускијех се разлијегало најодушевљеније клањање: „Живијела Француска“ и свирање марсељезе.

„Александрија“ је присијела у „Петерхов“ послје 11 ура, уз глумље топова са гаванске батерије. У Петерхофу је био скуп народ сакупљен по парку и путем од пристана до великог двора. Војска је чинила низијаре. Ту су високи гости дочекали Велики Књажеви: Владимир Александровић, Борис и Андрија Владимировићи, Паво Александровић, Константин Константиновић, Никола Николајовић, Петар Николајовић, Михаил Николајовић, Ђорђе Михајловић, Срђ Михајловић, Књаз Евгени Максимовић, Војвода Лајхтембершки, Принци Александар Петровић и Петар Александровић Олденбургски и Војводе Ђорђе и Михаил Мекленбург-Стрелички, ратни министар Вановски, и сјајна пратња највишијех достојанственика силне словенске царевине. Г. Фор се поздрављом са Великијем Књажевима, на јо с Царем прегледао почасну стражу. Пресједнику су учињене царске почести, уз клање војске „ура“. Цар са Пресједником сјао је у кола. Пред њима је јакла царска гарда. С гавана је сјајна пратња, украшенијем алама, прошла преко Сампсонјева моста, па преко пјаче Петрове и Шахматне горе у велики двор. Код Сампсонјевог моста била је подигнута величанствена тријумфална капија, која се и с мора видјела, са натписом: „Живијела Француска“. Цео пут, кад је високи гост прошао, био је раскошно дивно исквићен, а публика најодушевљеније поздрављала. Госпође су бацале цвијеће.

У двору су дочекали г. Фор највиши дворски чиновни. У 12 сати г. Фор је пошао у колима у Александрију да поздравља Царицу, у пратњи генерала Билдерминга, и цијелијем путем није стављао клобук на главу, отпоздрављајући на одушевљено клањање мноштва публике. По повратку из Александрије, у великом двору, у Бијелој дворани, био је ручак. По ручку је Пресједник чинио посјете. У 3 сата Пресједник је примио градеку депутацију, која му је подијела хљеб и са на ербрном плату, са сходнијем поздравом.

У вечер је био у великом двору у Петерхофској дворани велики објед. За царском трпезом сјеђела је Царица, којој је на десној сједио г. Фор а на лијевој Цар. До г. Фор — Велики Књагиња Марија Павловна, Велики Књаз Алексеа Александровић, Књагиња Стано Николајевна Романовска, Велики Књаз Паво, графини Монтебело. До Цара — Велики Књагиња Јелисавета

Маврикијевна, Велики Књаз Владимир Александровић, Принцеза Евгенија Максимовић Олденбургска, Велики Књаз Кирил Владимировић, и Књагиња Галицијна. Према њиховијем Величанствима сјеђели су министар царског двора барон Фредерике, министри иностранијех дјела г. Ханато и гроф Муравјев, генерал Буадесер, гроф Монтебело, ратни министар Вановски и адмирал Жерве. Овако су били измијешани на крилима царско трпезе остали Велики Књажеви и Велике Књагиње са францускијем и рускијем великодостојницима и њиховијем госпођама. На су на осталијем трпезама били чланови државног савјета, министри, племетство петроградске и московске губерније и т. д.

Ево царске здравце: „Ваши долазак, г. Пресједниче, особито ме радује, и ја ви благодарим на посјети, коју сва Русија поздравља живом једнодушном радости. Цијена успомена врло краткијех дана, проведенијех у Француској прошле године, остаје ненагладиво запечатана у нашијем срцима, мојем и Царицином. Ми се надамо, да ваше бављење међу нама, и искреност осјећања, које оно изазива, могу само учврстити везе пријатељства и дубоке симпатије, које спајају Русију и Француску. Ја пијем у ваше здравље, г. Пресједниче, и за наредак Француске“.

Г. Фор је одговорио: „Вашем Царском Величанству било је угодно спомо-пути врло кратко дане, које сте Ваше Величанство и Царица провели у Паризу у октобру прошле године. Сва Француска, са своје стране сачувала је најдражу успомену о том бављењу. Побуђен дубокијем осјећањем цијелога народа, Пресједник републике дошао је у престоницу царевине Вашег Величанства, да утврди и још боље учврсти тако јаве везе, које уједињавају наше земље. Ступајући на руску земљу, када се срца оба народа слијевају у мисли о узајамној вјерности и миру, ја подижем чашу у част Његовог Величанства Цара сверусијскога и Великог Величанства Царице све Русије“.

Послје објед била је свечана престава у позорницу, у част г. Фор.

Сутри дан је г. Фор стигао у Петроград на „Александрију“. Он је дочекао у Петрограду на допунитаје нам простор листа да донесемо, него нека га читаоци сами себи престава по дочеку у Петерхофу, само у много вишијем размјерама народнога запоса и усхићења.

Ступивши у Петроград, г. Фор је пошао управо у Петропавловску тврђаву, на гроб Цара Александра III. Ушливи у цркву, у којој су горјеле све свијеће, г. Фор је приступио гробу, поклонио се, и положио на њ дивну мировну грану од злата. Г. Фор је разгледао сву цркву, особито вијенце, положене на гроб Цара — Миротворца, које красе цвјеће ливово, међу којима велики број из Француске.

За тим је г. Фор пошао на Василијевски острв да положи први камен француског сиротињског дома, гдје га је дочекала француска колонија. Послје богослужења, извршеног католичкијем свештенством, Пресједник је положио први камен овог благотворног завода, уз свирање музике „Боже Царја Храни“ на Марсељезе.

Цар је стигао у Петроград на уру послје подна, и састао се са високијем Гостом у кућици Петра Великога, одакле су заједно пошао да присуствују свечаноме полагању првог камена Троицког моста, који град подиже у спомен 25 годишњице вјенчања Цара Александра III и Царице Марије Феодоровне. Послје богослужења, које је извршио Митрополит Паладије са свештенством, први камен положио је г. Фор, па Цар и чланови царске куће. Свечаност се завршила „многостејем“ Цару, Пресједнику Француске републике Феликсу Фору и свему француском народу и рускоме.

Ово су главни моменти другог дана. Трећи дан је била војничка смотра у Красном Селу у част г. Фор. Ту је Русија показала својом милосту сав сјај своје војске. Иза смотре слиједило је до-ручак, на ком је г. Фор, овако напав: „У Паризу, Алина, Динкерку, у тренутку, кад сам полазио на пут да поздравим Русију и Њенога Узвишенога Цара, једнодушна жела француске војске брже, да донесем руској војсци нову и најдлабљину и вјеру великога пријатељства. Ја радосно и узбуђено подносим те жеље Ва-

шем Величанству са молбом, да то саопште вашој војсци, чије војничке вријеме бјеху нам вазда пред очима. Ми смо се увијек дивили руској војсци и њеним природним добрим својствима и савршеној и моћној организацији. Француска војска, коју је Ваше Величанство издјело у Шалону из далека поздравља руску војску и изјављује јој овог свечаног дана осјећаје узајамнога повјерења и братства оружја. Дјем чашу у част Вашег Величанства, Њеног Величанства Царице и цијеле царске породице, и у име француске војске надравља руској војсци.

Цар је одговорио: „Дјем чашу у здравље наших камарада, честите и храбре француске војске, којој сам се дивио у Шалону, и честитам себи што видим њене достојне преставнике.“

Четврти дан, Цар и Царица испратили су г. Фор на „Потије“, и ту приручују г. Фор је изговорио ову здравицу: „Ја благодарим Вашим Величанствима, што су блахотни примили позив, да проведу неколико тренутака на једном броду наше флоте. Ја се томе радујем у толико више, што Вам могу рећи под заставом наше народне заставе, колико сам дирнут приређењем нам гостопримством, и колико смо захвални руском народу на величанственом дочеку, што је био приређен пресједнику републике. Ваша Величанства пошла су у Француску у пратњи руске и француске мрнарнице. У њиховој средини подравља Русију дубоко тронут на мом одласку. Француска и руска мрнарница могу се поносити учешћем својим још од првога дана у великом догађајима, што су положили основ тијесном пријатељству Француске и Русије. Оне су донијеле раширене руке једне другима ближе, и омогућиле су обојима сједињењима и алирањем народима, које руководе заједнички идеали цивилизације, права и правде, да се братски у лојалном и искреном загрљају споје. Ја додјем чашу у част Ваших Величанстава, и молим вас на разстанку, да примите топле жеље моје за срећу вашу и за срећу царске куће. У име Француске пијем за величину Русије.“

Цар је одговорио: Ријечи, које сте ми ови час управили, у мом срцу наоде живога одзива, и попуштајући осјећајима, који мене и сву Русију покрећу, ја се сматрам срећнијем видјети, да наше бивље међу нама ствара нову везу између наша оба спријатељена и алирана народа, која су у истој мјери одлучна, да са свом својом силом допринесу уздржању свјетског мира у духу права и правде. Допустите ми још једном да вам захвалим на вашој посјети и да испразним чашу у част вашу а за срећу Француске.“

ПРЕГЛЕД ЛИСТОВА.

Биоградски „Одјек“ пише:

У хрватском сабору, који је сада у Загребу на окупу, десила се једна појава која заслужује да на њу обратимо нашу пажњу. Удружене опозиционе странке, не слажу се с нацртом адресе саборске већине, подијеле су засебан нарт, чија је главна садржина у томе, што се моли аустројски цар, да под своје моћно жезло уједини све раскомадане дјелове „хрватскога“ народа. У те дјелове, чије се уједињење означава од аустројског Цесара, нацрт адресе набраја ове покрајине: Савска, Ријеку, Далмацију, Међу-мурје, Истру,

ЛИСТАК „ГЛАС ЦРНОГОРЦА“.

ИСТОРИСКИ ПОДАТЦИ.

Године 1877, 12 април веома је изненадило руско пријатељство; тога дана руски „Правитељствени Вјесник“ донио је прокламацију, којом је Александар II објавио рат Турској. То изненађење било је у толико осјетлије, што је мирољубива партија, у којој бјеху најодличније личности тадање Русије, имала несумњива доказа о томе, да је петроградска влада, која се 18 јула 1876 год. споразумјела била са кабинетима у Бечу и Берлину, да устанак у Босни и Ерцеговини не расламти источно питање, рјешена била, да се заплету на Истоку расправе мирним путем. Славенски Базар у Никољској улици, у Москви, где су Славенофили са својим Аксаковом на челу грозничаво радили да у народу пробуде ратоборни дух и расположење, стајало је тада под полицијским надзором; Чрњавцу, који бјеше ступио у редове српске војске, пријетило се са оптужбом за велеиздају, добровољци позивани су да се врате натраг из Србије, а они руски листови, који су се усуђивали да траже рат, угушени су највише строгошћу. Све то јасно је говорило у прилог ономе мишљењу, да петроградска влада о каквом рату с Турском није хтјела ни да чује. Па ипак „Правитељствени Вјесник“ донио је 12 априла објаву рата. Морала је дакле нека тајанствена сила дјеловати, која је цара Алекса-

Словенску, Босну и Херцеговину. Здруже на хрватска опозиција у хрватском сабору моли, дакле, аустројскога цара, да од свих побројених земаља састави под својом влашћу велику хрватску краљевину. Као што се из овога хрватскога захтјева види, поред осталих покрајина, које се већ под Аустројом налазе, узима се у обим жељене аустро-хрватске велике краљевине такођер и Босна и Херцеговина, које Аустроји не припадају, него их је само привремено окупацијом притисла.

О овом хрватском прохтеју да и Босну и Херцеговину стално подведе, као саставни дио хрватске краљевине, под аустројску државу, могло би се са разних гледишта врло много говорити. И са историјског, и с етнографског гледишта, и са гледишта народне воље у тим земљама, и с гледишта политичке и културне будућности тамошњег народа лако би било доказати колико је тај хрватски захтев неоправдан, штетан и непатриотичан. Све томе могло би се још много додати навода и разлога са гледишта српско-хрватске слоге и заједнице, против које непосредно војује овакав хрватски захтев.

Али о свему томе ми за данас не мислимо говорити, јер све није ни могуће обухватити једним чланком. Овом приликом истаћи ћемо само једну аномалију, једну до сада нечувену бесмислицу у историји свих народа, па да се из тога види на каквом се неадекватном и тропном гледишту оснива сва великохрватска политика.

Са свим је природна тежња свих народа на свијету, да се уједине и да постану своји сопствени господари, нарочито у садашњем вијеку, у коме је начело народности постало правом основом државнога бића, та је тежња у толико природнија и неодољивија, што сада већ пролази вријеме освајајом праву које је пређе државе стварало и поједине народе под јаче народе подчињавало.

У историји свих народа јевропских ево сада једино хрватска опозиција ствара сада јединствен изузетак. По признању самих Хрвата и саме хрватске опозиције, која у садашњем сабору износи онакав нацрт адресе, Хрватска је везана и за Угарску и за Аустроју и економски и политички. Њена је слобода кретања сведена на најмању мјеру, подвргнута је надмешним утицајима у сваком обзиру. И сада из такве Хрватске диже се глас, и то још глас опозиције, који је у свему слободнији од разних обзира, па који мора пазити владина већина — диже се глас, да јој треба придружити што више земаља хрватских и српских, да их буде што више у једнообразном — ропству.

Да би се у свој својој величини схватила бесмислица и непатриотичност тог хрватског захтјева, који понајвише молбом преклиње аустројскога цара да и Босну и Херцеговину стално привеже за остале подчињене му покрајине, довољно је истаћи један примјер. Узмимо да су из Венеције, док је била под аустројским царем, Италијани управили молбу у Беч, да цар њима присаједини све остале италијанске покрајине. Како би свијет ту чудновату молбу прихватио, каквим би је именом крестили сви остали италијански родољуби?

Чак ни Њемцима, док су као германски савез у вези били са Аустројом, није ни у једној њемачкој провинцији на ум пало да моле за народно уједињење аустројскога цара, ма да је он представник једне њемачке династије. Једино је Хрва-

дра II вога покренути да испусти мирољубиви пут, којим он пошао бјеше, па да се ријеша на рат. Више него двије десетине година прошле су од онога знаменитог дана, и тек данас сазнаје се нешто тачније о тадашњим догађајима у Москви, Петрограду и Ливадији, који су на крају на историје и довели до рускотурског рата 1877 год. Познати московски Славенофил А. Пороховников у своме спису: „Успомене једног старог Московског житеља“, штампане у „Историческом Вјеснику“, објаснио је ону тамну тачку историје неочекиване објаве рата Александра II, и изнио је истините тајне догађаје. Из тих политичких и историјских знаменитих успомена сад сазнајемо, да су то Славенофили били, који су Александру II и његову владу одвратили с пута мира и створили рат у год. 1877. Славенофилска партија, која је од дана своје организације у години 1876 на царском двору и код петроградске владе с неповјерењем предузетана била и сматрана као елементар опасан за државу, успјела је ипак, да Александра II и његове савјетнике задобије за своју идеју.

Већ и сама вијест да су у Босни и Ерцеговини избили немири узбунила је Московске Славенофиле. Москва бјеше у врло кратком времену поплаћена славе новилским одборима, којима бјеше задаћа, да опширно упознаду руски народ са ужасним „покољима који се врше над православним Хришћанима у Босни“, да прикупљају новчану помоћ за православну браћу, да образују добровољачке чете, које ће браћи на Морави притећи у помоћ.

тима суђено било, да о својој народној свијести и животности даду такав биједан доказ да од аустројскога цара просе и очекују народно уједињење. Сва апсурдност и непатриотичност оваке хрватске молбе постале још уочљивије, кад се зна, да би њено испуњење, бар у колико се тиче Босне и Херцеговине, не само онемогућило сваку српско-хрватску слогу него би знатно отежало и народне задатке онога дијела нашега народа, који је већ до своје самосталности дошао. Велика заблуда — да је горим именом не назовемо — која се огледа у поменутом захтеву опозиционих странака у хрватском сабору, најјаснији је доказ да не може бити послалац и представник народних жеља и задатака онај, који их своди на онакве захтјеве и њихове остварење из Беча очекује.

ДОПИСИ

Никић, 16 августа. — Ова наша варош од неколико дана добила је нове друге облик. Она тишина, која нас је густила, оступила је, да да мјеста новоме животу пуном сласти и мишљења. Наступила је нека особита живахност, која нам је у толико још слаба, јер је ријетка. Никић по свом топографичком положају а по природним својствима, поглавито у љетно доба, може се сматрати најздравије мјесто у Црној Гори. С тога у љетно доба ми видимо у нашој средини висока лица, да се у спокојству нашоје чиста ваздуха, па да се духом и тијелом ослажу. Ове године пак пошло се је још даље. Сва стојча војска пренила је амо да под овим благијем климатом а уз природне благодати своје тешке послове врши. Све се то заједно сабрало и отуда наша варош живахнија и свакоме угоднија.

А како не би живљи и весели били, кад око нас гледамо свуда веселости и расположивости, што и најсјетнијега од нас мора да растресе. Наша војска није, како се онажа гдје друго, жалосна а под тешкијем теретом потиштена, гдје не само мораће праву улогу игра. Не, наша војска весело ступа да се научи оружју, да спрема буде у потреби, да уз приробено своје јунаштво и вјештину своју покаже када згодан час буде. Наша господа официри то су типови којима није моћи наћи икакво мане. Спрема је њихова потпуна а начин одличан да своју дужност испуне на задовољство свачије. Посматраш ли их на пољу вјежбања прави су војници, гдје по дужност, ред, дисциплина првенствује. Посматраш ли их на логору при одмору добри и искрени су пријатељи војске, гдје по љубав, наклоност и искреност владају; посматраш ли их изван онега војничке дужности у приватним друштвима прави су гентелмени, гдје по веселост, искреност и шада угодан дјелују на присутне. Једном ријечи могли би ми да којој било војски на главу стати, и да се ни у чему не постиде.

А што да кажем о самој војсци? То вам је све чила момчадија, која је под оружјем дошла, као да је на весеље ступила, а пресретна се сматра да јој је то у дио пало. Пази и слуша не само да угоди својим старјешинама, него и да научи, како ће ту науку тврдо упамтити за згодно вријеме. Вриједно је опазити, да кад се је војска скупила не само да није ни дагди један позив пренебрегао, него их дошло и више који су без позива жељели

За неколико дана бјеху милиони прокламација славенофилских растуруни у руски народ; у свима московским црквама проповиједао се рат противу Турске, противу непријатеља Хришћанства. У Нижњем Новгороду митрополит Јоанић је приредио је црквену литију да народ руски задобије за православну браћу, која стењу под јармом владе Полумјесеца, а ростовски митрополит Платон позвао је вође Донских Козака, да побуни Козаке противу Турака. У московских Славенофила бјеше тада сазрела мисао, да се, као што Пороховников већ, устанак у Босни употреби као згодан повод за решавање цијелогуног источног питања. И кад је 4 септембра 1875 у руском „Правитељственом Вјеснику“ изашло саопштење, којим је руска влада огласила жаабе босанског народа као са свим оправдане, тада је струја Славенофилских агитација оборила и посједе бране које су њеном раду на путу стајале. Московски славенофилски одбор отворио је на Ходинском пољу у логору московског војног округа, своју канцеларију да активне руске официре врбује за српску војску. И ако закон официра није дозвољавао да могу ићи у Србију. Шта више, Славенофилски одбор дошао је до те силе, да су само његових неколико редака довољни били да да московски генерални гувернер без икакве сметње изда свакоме официру путну исправу за Србију. Тада је тек петроградска влада увидјела колико је она сама оснажила славенофилске агитације. Ова је тада за-

да у војску ступе, те су морали сјетни и невесели кући се вратити. Њива ли тога у којој другој држави, гдје не тобож напредак и поредак цвати?

Да наша варош још веселија буде стиже амо и Његова Свјетлост Велике Војвода Зетски млади Књаз Мирко. Његовом се доласку обрадовасмо, јер смо пригоде имали да се и лично увјеримо о Његовом потпуном здрављу и млађахном позету. Бог га поживио на радост Свијетлијех Родитеља а на срећу народа!

Али у јоку те радости и веселостиже нам глас да је на Цетињу преминуо г. Филип Петровић. Тај глас свакога без разлике растужи. Наближа висока Његова својта, која се овдје налазила, а на челу јој оне љубљени и вриједни његов брат г. војвода Шако Петровић похиташе одма на Цетиње, те могаоше једва присијети на погреб ради далечино између Никшића и Цетиња. И наша варош хтјела да се одужи имену вриједног покојника, те се неколико грађана а на челу им г. Јевто Николић члан Великог Суда, одоше на Његуше, гдје су покојника сахрањили и ту му на гроб положили красан вијенац и тако му задњу заслужену пошту одали. Из ове нахије такођер разне депутације грађанске и војничке пошле на Његуше, да своје дубоко саучешће у тој жалости лично престане личној породици покојниковој. Јака му родна земља била а вјечна успелена у народу, који га је веома љубио и поштовао!

Љетина код нас добро напредује. Жито и сјејено лијено а тако и дуван. Ја глас да ће очинскијем заузимањем наше владе наш дуван ове године имати продају и преко границе, народ се је веома обрадовао, па стао да га режније обрађује како ће му боља цијена бити, и тако се готова новца дохватити, што ће по народ од замашне користи бити. Изгледа да ће дуван ове године бити добар и уредан јер су га и киша и суша постепено похаљале; само се још жели да јесен буде сува да га сунце и роса благодатно укријепи и уљепша.

Стока је у најбољем јеку и броју, те буде ли кунаца са стране, ето божјег благосова ове године на овај сиромашни народ. Цијена јој је сада одвећ ниска, али има изгледа да ће јој се повисити кад настане доба превоза преко мора. Здравље у народу врло је повољно, а ако се по која болестина појављује по неким селима, то је спораично, што није вриједно ни спомена.

С. В. В.

Књижевност, умјетност и просвјета.

† Барон Милош Бајић
народни добротвор

Велики добротвор српскога народа и његове просвјете, барон Милош Бајић, умро је у Аусе-е. Прије кратког времена је барон Милош Бајић учинио свом народу добротворство, које га ставља у један ред са највећим српским добротвором, неумлим Савом Текелијом. Кад је одбор за скупљање прилога на зидање зграде српске велике гимназије у Новом Саду издао свој проглас на народ српски, барон Бајић, сједујући осјећају свог племенитог срца, одзвао се том вапијућем гласу српске просвјете, те је даровао на ту цијелу

бранила официрима да прелазе руску границу, позвала је добровољце да се врате натраг из Србије; а наредила је генералу Селескину, тадашњем шефу московске жандармерије, да строго мотри на рад Славенофила. Још више, управа московске жандармерије добила је заповијест од шефа познатог трећег одјељења генерала Мезенчева, кога су доцније нихилисте убили, да Ивана Аксакова подвргне строгом полицијском надзору. Ове мјере петроградске владе, којима је она хтјела да угуши агитације Славенофилске, изазвале су међу московским Славенофилима велико огорчење. На једном великом ванредном сабору донио је московски Славенофилски одбор ријешење, да у Петроград пошље једног свог пуномоћника, да противу владиних мјера протестује. Пороховников истина не зна име тог пуномоћника, али се ми већемо преварити ако рекнемо, да је то био Кнез Черкаски, доцнији начелник грађанске управе у Бугарској. Тај пуномоћник појавио се у Петрограду 12 септембра код генерала Мезенчева. Тек што је пуномоћник имао још времена да поздраву шефа трећег одјељења, а генерал Мезенчев довикну му: „Шта се то ради код вас у Москви? Ви хоћете рат? Бувите Козаке. Изгледа да сте сви памет изгубили. Њаво вас знао, шта радите!“ — „Екселенцијо“, одговорио је пуномоћник, „ја сам дошао да вас замолим, да саслушате моја саопштења о догађајима у Москви, и да о томе поднесете извјештај цару.“ — „Обиједност стања примирава не, да вас саслушам,“ одговорио је генерал, и тада му је пуномоћник изјавио ово:

сто хиљада ефора. Глас о том племени-
том дјелу барона Милоша Бајића прои-
се по цијелом српском народу, свуда је
изазвао највећу радост и сваки је благо-
сљављао име барона Милоша Бајића. Барон
Бајић је својим племенитим дјелом пока-
зао, да му је просвјетни напредак народа
српског био на срцу, и доказао је, да још
има у српском народу људи, који знају и
хоће да притеку у помоћ свом народу
онда, кад то животни интереси његови
захтијевају.

Барон Милош Бајић родио се године
1822 у Земуну, гдје му се отац као трго-
вац био настанио и касније оженио Пе-
тријом, ћерком кнеза Милоша Обреновића
и кнегиње Љубице. Према томе је пок.
барон Милош Бајић унук ослободиоца Ср-
бије и оснивача Обреновићеве династије
и нећак кнеза Михаила. Отац барона Ба-
јића купио је послуже женидбе добро Ва-
радију, но касније им се имање умножило
наследством, к је су добили послуже муч-
ничке смрти кнеза Михаила, тако да се
имање барона Милоша Бајића цијенило на
10 мил. ефор. Кад су се Обреновићи по-
слије прогонства вратили у Србију, онда
је Бајић, као млад човјек, често бивао на
српском двору. Покупио Бајић је свршио
више науке у Пали, Шопрону и Будим-
пешти. Г. 1881 је Милош Бајић на основу
ордена Гвоздене Круне II. степена, којим
је одликован, добио аустријско, а десет
години касније и угарско баронство, које
је путем превршње милости проширено и
на његова два нећака. Барон Бајић је од
1884 до 1892 био на угарском сабору за-
ступник моравичког среза, а недавно је
постао члан Горњег Дома. Сваког љета
бавио се у купатилу Аусе-у, гдје га је сад
и смрт задесила.

Слава народном добротвору Милошу
Бајићу!

(Српска књижевна задруга) својим
задругарима, претплатницима и пријате-
љима. Прошло је пола године, како је
управа Српске књижевне Задруге предала
задругарима пето коло књига, које је због
лијепог одзива њихова и веће и пуније
него и једно раније. За то вријеме задру-
гари су се и сами могли увјерити о томе,
колико су била оправдана њихова очеки-
вања, када су се уписали за то коло,
те да према томе одлуче и о томе, ваља
ли им се одазвати и на даље управину
позиву. Увјерена да ће одзив народни за
шесто коло бити још и већи и да ће за-
другарима опет бити мило да књиге приме-
рају, управа је похитала и с избором и
са штампањем дјела за то коло, те мисли
задругарима око Митрова дана предати
ова дјела:

Живот архимандрита Герасима Зели-
ћа, у редакцији Пера П. Ђорђевића;
Босанчице, кратке приче из Сарајева,
испричао Мита Живковић (већ штампано);
Горски цар, роман, написао Светозар
П. Ранковић (већ штампано);
Бијесни Романдо, витешки еп, напи-
сао Лодовико Ариосто, превјевао Драгиша
Станојевић (већ штампано);
Завјет, драмат у 4 чина, написао
Симо Матавуљ (већ штампано);
Историја Карла XII од Волтера, пре-
вео Стојан Новаковић (штампа се); и
Издани и подземне воде, написао др. Све-
толик Радовановић (са сликама). Према
томе управа одређује уписни рок (који
никако неће продужити) до 1. децембра
ове године и слободна је замолити све

„Екселенцијо, рат с Турском отпочео
је. Православни Руси воде тај рат за
свој рачун и на своју опасност. Руска
крв пролива се на Морави. Од својих
савезника Турци добијају помоћ и потпо-
ру, њихова сила постаје сваки даном
већа. И ми требамо помоћи, међутим се
нама наш рад све више супроставља.“ —
„Шта ви то говорите? Прекиде га гене-
рал. Како може бити говора о рату кад
руска влада стоји у добрим односима
с Турском? Шта се вас тичу Турци. То
је права глупост. У вас је сами ђаво
ушао!“ — „Екселенцијо,“ одговори пуно-
моћник, „народ за то није крив; док су
најодличнији људи, бавећи се проучавањем
источног питања, дошли до увјерења, да
је данашњи тренутак врло погодан за ре-
шавање источног питања, влада у овом
тренутку нема тачних података о дога-
ђајима нити има одређен план за свој
рад.“ — „Шта значи то?“ викну генерал
Мезенцев; „влада има свој одређени акци-
они план: Чернајев биће проглашен за
водељача, Аксакџи биће из Русије
прогнан за вјечна времена, а ви на три
године.“

На ову категоричну изјаву генерала
Мезенцева поновио је пуномоћник моско-
вског Славенофилског одбора своју мол-
бу, да се његово саопштење достави цару.
Посље мало дужег разговора генерал је
изјавио, да ће се о томе посавјетовати
с министрима, с тога је замолио пуномоћ-
ника да дође сјутра дан у треће одједе-
одједење. Како се цар Александар II у то
вријеме бавио у Ливадији са министрима
Горчаковом, Миљутиним, Адлербергом и
послаником грофом Игњатијевим, то су

досадашње и нове задругаре да своје
улоге одмах подложе мјесним повјерени-
цима или поштом непосредно Задрузи, јер
од живог уплаћивања улога и броја задру-
гара зависиће и уредно вршење и напре-
довање Задругиних послова.

Услови за ово коло остали су исти
као и до сада:

а) добротворски, који се даје
једном за свагда, 150 динара или круна
(што се може уплатити и у три узастоп-
не годишње отплате по 50 динара или
круна);

б) оснивачки, који се даје само
за двадесет узастопних година, 10 динара
или круна; и

в) улагачки, који се даје докде
се желе књиге добити, 6 динара или круна

Уз то је управа слободна поменути
да на стоваришту Задругину има још и
ранијих кола, и да задругари и њих могу
набавити или преко повјереника или непо-
средно од Задруге.

Молећи све досадашње задругаре да
обнове свој улог и да се заузму да се у
Задругу упишу и нови чланови из њихове
околине, управа их све моли да и у својем
личном интересу похитају с уплатом, а
повјеренике моли да се одмах прихвате
свога посла и управу што чешће извје-
штавају о успјеху.

Београд, 29 јуна 1897 г.

УПРАВА
СРПСКЕ КЊИЖЕВНЕ ЗАДРУГЕ.

НАРОДНО ЗДРАВЉЕ.

Равнотежа између умног и тјелесног рада.

Има мало болесника усљед јаког на-
презања мишића, а куд и камо има их
више усљед претјераног умног рада, и
овима је тешко повратити првобитно здрав-
ље. По својој тјелесној саставу човјек
много је мање за сто и књигу него за тје-
лесни рад. Увјек су здравији и веселији
радијаци у пољу, и они што се баве преко
дан на свјежем ваздуху, и са свим друго-
јаче изгледају чиновници, научари, вјештачи
и т. д. У њих је глава врела, ноге хладне,
варење слабо, цријева грома, они пате од
затвора и готово се сви туже на нервозну
раздражљивост.

Органи који се напрежу добијају већу
количину крви, па тако и мозак, а већа
количина крви у њему при умном раду иде
на рачун других органа; руке и ноге не
добијају довољно крви и зато су хладни.
Што је човјек млађи с тим је шкољкавија
ова ненормална циркулација крви. Ова
прераздражљивост у добу детињства не
губи свога утицаја ни за цео доцнији жи-
вот. Дијете мора у 9 часова у вече у
постељу, а по себи се разумије да се
преко дана мора замишати, али не само
умним радом него већи дио дана треба
оставити тјелесном развијању на свјежем
ваздуху. Тјелесна напрезања треба да се
протегну на цијеле часове, али их треба
мијењати са умним радовима, и онда ће се
учењем боље ићи.

Не треба се бојати да ће дјеца мање
знати и научити, него баш на против, мно-
гој дјеци којој је било учење право му-
чење, биће сада радост, а завјештем до-
вољног тјелесног напрезања отпадне и
узрок, који је обично већ у младости био
темељ будуће нервозности, која се све
више и више шири. „Нар. Зар.“

у Петрограду присутни министри ријеши-
ли, да пуномоћника са његовом ствари
уште у Ливадију. Кад је сјутра дан
пуномоћник дошао у треће одједење, доче-
као га је генерал с ријечима: „Ми од вас
не можемо примити никакво саопштење.
Идите у Ливадију, тамо су мјеродавне
личности.“ Док се пуномоћник налазио на
пути за Москву да поднесе извјештај
трећег одједења одбору, докле су Славено-
филске агитације успјеле да за рат за-
добију многе више чиновнике. Моћ одбора
бијеше дотле досјела да многи чиновници
нијесу више водили рачуна ни о строгим
заповијестима самога цара. Цар је Хет-
ману козачком, генералу Краснокутском
заповиједио био, да не смије ни један
Козак прећи руску границу нити се при-
дружити генералу Чернајеву, а окружни
начелник у Кишињеву, државни савјетник
Иванов, пребацио је преко границе читаву
сатнију Козака са муницијом и коњима.
Још више, он је о томе телеграфским
путем извјестио не своју владу, него
московски Славенофилски одбор, као да је
овај већ узео владу у своје руке. Комор-
ник царева двора, Вакунин, телеграфским
путем питао је Славенофилски одбор о
пицању муниције у српски догор, и тра-
жио од њега упуства. Изгледаше тада као
да је Петроград престао бити престо-
ница руског цара и сједишта владе.

(Свршиће се.)

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

ЦЕТИЊЕ. 22 августа

(Из Митрополије.) Његово Високопре-
освештенство гос. Митрополит Митрофан,
послије извршеног преписаног дијечења на
водама у Карлсбаду и у Гастајну, по-
вратио се на Цетињу у добро опорављеном
здрављу.

(С Његуша) нам јављају, да је у пе-
так на Госпођиндан долазило на пожало-
вање изасланство батаљона пјешивачког,
у суботу батаљона цуцког, а у недјељу
батаљона граховског и бањског, са којим
Симом Баћевићем, гдје их је г.
војвода Ђуро Петровић примао. С Његу-
ша су сва ова изасланства и на Цетиње
долазила, да изразе своје саучешће у
жалости породици покојног Филипа Пе-
тровића.

(Добри наш пријатељ.) Књаз Галициј,
који је долазио на Цетиње предпрошлог
љета, а прошлог љета доводио и своју
супругу и синчића, дошао је ево и по
трећи пут, да пропутује и по унутраш-
ности Црне Горе. Он намјерава написати
књигу о Црној Гори са илустрацијама, да
уозна бољу руски народ са њимом отац-
бином. На ту сврху собом је довео једнога
сликара, једнога архитекта и једнога фото-
графа. Са Крста је јучер узапшао са дру-
жином на Јовћен, на гроб Владике Рада,
великог нашег pjesника, гдје су га дочека-
ли неки овдјешњи његови познаници; а
данаас је прије подна био примљен у ауди-
јенцији код Н. В. Господара, па су одма
у друштво г. Ровинског отпутовали у
Острог. Књаз Галициј је уважени писац у
Русији, и он је најсимпатичније писао о
Црној Гори и о српском питању и послје
првога и послје другог свога похода у
Црну Гору по чему можемо унапријед
знати како ће бити ово његово илустри-
рано дјело о нашој отаџбини, које он
сматра да је потребито у Русији. За то,
добро нам дошао!

(† Поп Лазо Костић.) Из Кртола у
Боки которској стиже нам тужна вијест,
да је сјутра дан по Госпођиндуневу пре-
минуо протопрезвитер Лазар Костић. По-
којник је припадао међу најугледније бо-
кељске свештенике, а производи из старе
свештеничке куће, па је након себе оста-
вио опет сина добро изобразена свеште-
ника, попа Марка. Умирући сјетио се и
својих многобројних пријатеља, и по-
сљедњи пут их поздравио, међу којима
и нашега уредника. Вјечни покој узор-
свештенику и доброме Србину, попу Лазу
Костићу!

(Саучешће у жалости.) Г. Ива Ђуро-
вића, капетана стојеће војске, постигла
је фамилијарна жалост. Његов синчић Ни-
кола преминуо је послје дугог боловања,
у пркос његовог родитељског његовања и
љекарског заузимања. Ожалошћени роди-
тељи могу наћи утјеху у саучешћу много-
бројнијих пријатеља и сродника у њиховој
жалости.

(Несносна врућина.) Има три-четири
дана да је завладала несносна врућина. И
ако нам је за мало несносна, ова је била
потребита да узру напн доцни кукурзуи,
који обећају такав род, каквог се давно не
сјећамо.

РАЗНЕ БИЉЕШКЕ.

(Пјесник поорок.) Познати париски
лист „Le Temps“ доноси под горњим на-
словом чудноват чланак, који почиње:

Нису то случајна предсказивања, која
би могла како ко према разумијевању и
схваћању тумачити. То је читава књига
пјесама. Још 1883 г. издао је збирку
својих пјесама, у Атини доста познати
пјесник Синадинос, под насловом „Стри-
јеле“. Међу овим пјесмама, које су мање
или више све занимљиве, има једна, на
коју се у своје вријеме није обраћала
никаква пажња, а тој истој пјесми чудно
се сада сва Грчка. Та пјесма носи карак-
теристичан наслов „Турци у Атини“ и
заиста човјек се пренеслази, кад је про-
чита.

Све што се данас у Грчкој догађа,
све несреће и ужаси, који су се у Грч-
кој скоро десили, писац је предвидио при-
је четрнаест година. Та пјесма почиње са
борбом. Писац види да отпочиње ужасан
рат и да су сјајна стара времена већ
прошла. Народ више није у стању да
јуначки војује, и Турци продиру и заузима-
ју земљу. Он поздравља Турке са до-
бродошлицом, надајући се, да ће једном
и у Грчкој сванути, јер иза зиме долази
прољеће.

За тим „Le Temps“ наводи поједине
стихове у преводу, у којима се одишта
говори о свему оном, што се у Грчкој
збило, а и још се збива, те вели да
пјесма завршује са нечим што је за цијелу
Јевропу од велике важности, а на име,
да ће грчко-турски рат са собом донијети
ријешење источног питања. — Русија ће
заузети Цариград, али тај велики чин
моћи ће се догодити тек посље жестокога
рата између Русије и Аустрије, кога ће
посљедице бити врло кобне за Аустрију.

Затим ће се састати више велесила, да
Русију истјерају из Цариграда, а радио-
ба Турке отпочеће тек посље овог ужас-
ног рата. — Грчка и Крит биће стављени
под зависност једне велике државе, која
ће се образовати и која ће главни град
бити Цариград. Али та држава имаће
више мање грчки карактер, јер ће се
на бизантиски престо попети један од
потомака Палеолога.

ТЕЛЕГРАМИ „БЕЧКОГ КОР. БИР.“

КОПЕНАГЕН, 16 августа. — Да-
наас је било вјеччање шверке данског
престолонаследника са Карлом сином
шведског Краља, у присуству краљев-
ских породица, данске и шведске, и
руске Царице удове.

ПРИЗ, 17 августа. — Велесиле
одбиле су предлог лорда Сализберија,
да Инглеска, Француска и Русија га-
рантирају зајам Грчке, којим је има
да исплати ратни индемнитет. Велесиле
држе, да њихов споразум мора бити
уздражан.

АТИНА, 18 августа. — Рали је
изјавио у камари, да ће ставити ни-
тање повјерења, које је потребито
влади, да може уговорати мир.

КАНЕА, 18 августа. — Народна
скупштина примила је са 60 против
12 гласова меморандум, управљен ами-
раљима, у ком изјављује, да прима
одма аутономију, и тражи да турска
војска остави Крит. Чланови који су
били за одлагање усвајања аутономије
оставили су сједницу.

АТИНА, 19 августа. — На из-
јаву Ралијеву да је министарству по-
ребито апсолутно повјерење, да је
даље остане на влади, Делијанис је
одговорио, да би сваки неспоразум био
штетан, и да су сви његови гласови
за апсолутно повјерење.

КАНЕА, 21 августа. — Поводом
Султановог дана, Цевад-паша и ами-
раљи држали су сјутру турске војске.
Град је био пикетир застанма и осви-
јетљен. Амраљи и консули били су на
објед код Цевад-паше.

ЦАРИГРАД, 21 августа. — Сул-
тан је јучер примио екуменског Па-
тријарха и дао му Османлију у бри-
лантима. Султан је помчиовао све осу-
ђен ке за политичке преступе. Сјутра
отпочиње суђење окривљеника послед-
них атентата бомбама.

СОФИЈА, 22 августа. — Говори
се да ће се реконструирати министар-
ство овако: Маџарев за финансије, Ва-
сов униониста за просвјету, Тотјев
консервативан за комуникације, Велич-
ков за трговину и земљорадњу.

ЦАРИГРАД, 22 августа. — Го-
вори се, усљед посредовања руског
Цара у Лондону, да се постигао спо-
разум у преговорима за мир. Коначно
закључење мира очекује се кроз три-
четири дана.

Пресједник Фор у Русији.

КРОНШТАТ, 15 августа. — При
доручку на броду „Потију“ Фор је
изговорио здравицу, у којој је рекао
да је срећан, што може дубоко захва-
лити Њиховијем Величанствима на
дочеку, у средини мриарине, која је
од првога дана имала великог удјела
у великијем догађајима, који су поло-
жили основ искреног пријатељства ру-
ско-француског, приближујући пружене
руке двају народа пријатељена и
алепрана, да се брацки загрле. Пије
за срећу царск породице и за вели-
чину Русије. Цар је одговорио да
Форова присуство у Русији ствара
нову везу између двају народа при-
јатељена и алепрана, која су једнако
одлучна да допринесу са свијем силама
уздражању онег мира у духу прија и
правине. Пије у чест Пресједнику
и за срећу Француске. По доручку
су посјетили брод „Росију“, гдје се
Фор опростио са Величанствима. Фран-
цуска ескадра кренула је уз грување
топова и најодушевљеније екламације
мноштва народа.

ПРИЗ, 16 августа. — Влада је
одлучила да искити застанма јане
зграде у Призу и по департаментима,

поводом повратка Форова из Русије. Министри Мелан, Билот и Бесвард дочекаће Фор у Динкерку и честитати му за успјех његовог путовања у Русију.

ПАЗИЗ, 19 августа. — Министри су пошли у Динкерк, у сусрет Фору. Све улице и јавне зграде у Паризу искићене су заставима.

ПАЗИЗ, 20 авг. — Фор је јутрос пристио у Динкерк уз најтоплије овације мноштва народа. У вечер је стигао у Париз, дочекав пресједницима парламента и муниципалног савјета. Мноштво народа најодушевљеније акламирало Фор на путу у Елисеј. Десет минута после проласка Форова прела је напуњена цијев, слична онијема, што су прије подмешане, без икакве штете у људима. Двојица уапшена. Град је у вечер сјајно осветљен. Неизмјерне гомиле народа прерадосног испуњају улице. И по провинцијама слави се повратак Форов најодушевљеније.

ПАЗИЗ, 21 августа. — На Форов телеграм из Динкерка, који му захваљује на величанствени и срдани дочек у Русији, Цар је одговорио: Ја и Царица са задовољством ћемо се сјешати посјете Пресједника француске републике у Русији, чије је срце још једном било једнодушно са срцем Француске. Елисејски савјет удјелио је мноштво помиловања цивилијем и војничкијем осуђеницима. Фор је крепуо у Хавр.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

„ХАЈДУК НИКАЦ СТРАХИЊА ПОДГОРАНИН“

ПОЗОРИШНА ИГРА У ТРИ ЧИНА

од Ћ. БУРА Т. ПЕРОВИЋА.

Овако се зове драматски спис, који је покојник на смрти тужном брату оставио међу многим својим омањим књижевним радовима.

Под притиском душевног бола за својим незаборављеним братом, највећа би ми радост била, да ово његово посмрче угледа бијела свијета.

Зато најучтивije призивам у помоћ све покојникове и моје пријатеље, да се заузму око скупљања претплате, јер сам дјело намислио брзо штампати. Изнијеће до 5 табака велике осмине, а цијена 50 новчића.

Скупљачима уобичајени рабат.

Умољавају се сви српски и хрватски листови, да изволе овај оглас прештампати.

Цетиње, 14 Јулија 1897.

Професор Л. Т. Перовић.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

Године 1896 наврши се двије стотине година славне владе династије Петровића Његоша над Црном Гором. Далеко нијесмо док се наврше двије стотине година од почетка првих, званичних, односа међу Русијом и Црном Гором.

Познато је да су се ти односи међу Црном Гором и Русијом започели на бојном пољу и за ово скоро двије стотине година мало је Русија учинила којега рата, у којемо није и Црна Гора учашће примала. Русија је позивала Црну Гору у рат и ти су позиви чињени нарочитим граматама и преко нарочитих посланика. Али и без ратних времена руски владаци, и за друге згоде и прилике, шаљали су у Црну Гору грамате и давали их црногорским Господарима, кад су они долазили у Русију.

Ја сам прикупио грамате, које су давали руски владаци црногорским владацима и народу у XVIII стољећу и сам их рад штампати, да се упозна

с њима и шира српска читалачка публика. Књига ће носити наслов:

ГРАМАТЕ КОЈЕ СУ ДАВАЛИ РУСКИ ВЛАДАОЦИ ЦРНОГОРСКИМ ВЛАДАОЦИМА И НАРОДУ У XVIII СТОЉЕЋУ.

Ове су грамате скоро све наштампане у историјама Црне Горе од Милутиновића, Милаковића и Медаковића; али неке тек језиком којим су писане, т. ј. руским, неке у српскоме преводу, а неке и не потпуно него скраћене.

Ја ћу их пак све наштампати на руском језику уз тачни српски превод. Преко тога уз сваку грамату додаћу кратко објашњење догађаја, који су изазвали те грамате.

Пред граматама доћи ће увод, у којему ће бити кратки географски опис племена Његоша и родословна династије Петровића—Његоша, у линији Владалаца од владике Данила до данас, како то нађох у савременим документима.

Књизи ће бити додана и она грамата коју даде Црногорцима пуковник Михаило Милорадовић 1712 године и грамата Аустријскога цара Јосифа II, коју посла црногорскоме народу по поводу рата 1788 године.

Још ће доћи неколике руске грамате из почетка XIX стољећа, а које се односе к догађајима, који су се започели свршетком XVIII стољећа.

Цијена је књизи 1 флорин, или два динара (двје круне).

Да бих могао дати књигу у штампу позивам моје пријатеље и познанике, да буду добри заузети се око скупљања претплате, а ко оће може и појединице мене послати претилату.

Чим бих прикупио толико претплате, да се плате штампарски трошкови књигу ћу дати у штампу.

Молим славна уредништва српских и хрватских листова да овај оглас прештампашу.

Улицу, 14 Јулија 1897.

Марко Драговић

Члан улице, окруж. Суда.

ШКОЛСКА ОБЈАВА

Предавања у Књаж. Црног. Гимназији на Цетињу почињу идуће школ. године 1897—8 тачно 1 септембра.

Уписивање ученика бива у канцеларији гимназијске Управе 28, 29, 30, 31 августа од 9—12 сати прије подне.

У први разред примају се само они ученици, којима није мање од 10, ни више од 15 година, и који су најмање с добрим успјехом из свју предмета свршили четврти разред осн. школе. Сваки ученик дужан је дати јети крштеницу и свједоцбу; без тога се не може ни један уписати.

Ученици осталијех разреда дужни су при упису показати школско свједочанство од потоње године.

Послије одређеног времена неће се нико примити.

Сваки ученик дужан је имати прописано народно одијело: цамадан, гаће, докољенице, и то једно за сваки дан, а друго за свечане дане, и кад се прво пере; осим тога довољно рубља, осим опанака и црвље.

Цетиње, 13 августа 1897.

Управа Гимназије.

ШКОЛСКА ОБЈАВА

Предавања у Књ. Црног. Богословско-Учитељској Школи на Цетињу почињу идуће школ. године 1897—8 тачно 1 септембра.

У ову школу примају се младићи православне вјере, који су свршили четири разреда гимназије и имају из четвртога разреда свједочанство најмање првога реда.

Ученици уписују се у ову школу 29, 30, 31 августа. Уписивање бива у канцеларији Ректората од 9—12 прије подне.

При упису дужан је сваки показати свједочанство од потоње године.

Цетиње, 13 августа 1897.

Ректорат

Богословско-Учитељске Школе.

НАТЈЕЧАЈ

Отворено је једно мјесто за машинисту у К. Ц. Државној Штампарији, те се овјем доноси на знање: ко се жели натјецати на исто, нека се пријави потписатој Управи најдаље до 1 октобра ове год. са понудом и нужним документима о стручној спреми за тај рад.

Цетиње, 20 августа 1897.

Број 666/Дз.

Управа

К. Ц. Државне Штампарије.

МОЈИМ ПРИЈАТЕЉИМА,

који ми најавише лично, телеграфично и писмено саучешће у непреодољивој жалости за прераним губитком моје драге супруге

ЉУБИЦЕ,

овијем изражавам најсрдачнију благодарност, молећи их да ме извине, што им не могах свакоме на посе одговорити услед великога броја саучешћа из унутрашњости и изван Црне Горе.

Цетиње, 21 августа, 1897.

Б. Гардашевић.

Свима нашим сродницима и пријатељима јављам нашу тужну вијест да се 16 ов. мј. преселила у вјечност наша никад-непрежаљена

МИЛИЦА

посље дуготрајног боловања у најљепшем цвијету живота у 27 години. Нека је вјечита хвала г. г. докторима Верони и Перазићу који не пожалише труда око покојнице, неби ли је отргли од те болести. — Нека је хвала свима онима који у колико нашу тугу ублажише присуствујући тужном спроводу, као и онима који телеграфично или писмено учествоваше у нашој жалости.

Његуши, 20 августа 1897.

О жалосници:

супруг Станко Врбица; отац ком. Радован Марковић; син Милан; шћери Марица и Љубица са осталом родбином.

ОБЈАВА

У овдашњем Финанцијалном магазину налази се следећа роба, којој се још до сада није нитко пријавио — а то је:

I. Из Шибеника (Матавуља) лангера једна кашета (пића).

II. Куверата у једну кашету.

III. Из Улциња (к. Лора Пиле) правни боцуна у осамнајест кашета.

IV. У једну бачву малу непуну рума.

V. У једну кашету сапуна.

VI. Једну балицу манифатуре.

VII. У једну кашету мастила.

VIII. Неколико комада штрика за оквире.

Са овјем се позивају власници горње робе да поднесу овој Управи чисте рачуне до 18 септембра 1897, којима могу освједочити, под каквим се знаком и бројем налази иста роба, коју је послао и кудијен? јер има робе која је дошла преко Котора — а има и која је дошла Бојаном, па пошто такви поднесу овој Управи тачни извјештај, томе ће се предати иста роба, наравно пошто подмири Државни дуг, по закону финанцијалном: Није ли се до 18 септембра ове год., губи свако право, а ова ће Управа продати горње ствари на инканат и измирити Државни дуг и остале трошкове.

Број 246.

Подгорица, 18 августа 1897.

Финанц. Управа Подгоричка.

ОБЈАВА

Кућа поземљуша од 15 метара дужине, подијељена у четири дућана, пок. Стевана Јокова Костића која постоји у Бокешкој улици — износи се на јавном инканту.

Ко би желио исту купити, нека се пријави потписатој Управи најдаље до 16 септембра тек. год. а тога дана уступиће се иста понудиоцу највише цијене.

Број 991

Подгорица, 11 августа 1897.

Заступник Управ. вароши

Стеван Раичковић.

(2—4)

ОБЈАВА

Потписато друштво добило је од турске дуванске режije у Скадру искључиву продају турског дувана у Црној Гори. Тај дуван продајемо ми у кутијама, у којима се налази од прилике по 1/4 кила фино удробљеног дувана, а свака таква кутија кошта 45 новчића. Мање од 4 кутије не продајемо, а новце молимо унапријед. У брзо имаћемо на продају и турских цигара.

Подгорица, 16 (28) августа 1897

THE ANGLO-MONTENEGRAIN TRADING Co. LTD

Emil Hammer

(1—2)

director.

ОГЛАСИ

LUXARDO
MARASCHINO di ZARA
Questo Liquore rinomato non dovrebbe mancare a nessuna mensa.

Zadar
(Dalmacija)

(16—37)

Zadar
(Dalmacija)